

Toivakan kunta

Hyvinvointikertomus

Väestön hyvinvoinnin kehitys valtuustokaudella

2017 – 2021

Sisällys

Sisällys	0
OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2021	2
1. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi	2
2. Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi	21
3. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset	24

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2021

Terveydenhuoltolaki (1326/2010) velvoittaa kuntia laatimaan laajan hyvinvointikertomuksen kerran valtuustokaudessa, jonka lisäksi kunnan on kerran vuodessa raportoitava valtuustolle kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä. Kunnan toiminnan yksi merkittävä tarkoitus on turvata asukkailleen sellaiset olosuhteet ja palvelut, jotka turvaavat kuntalaisten hyvinvoinnin. Terveydenhuoltolain velvoite laatia hyvinvointikertomus ja käyttää sitä koko kunnan toiminnan tukena on perusteltua.

Hyvinvoinnin lisääminen konkretisoituu koko kunnan organisaation ja johdon toiminnan ja päätöksenteon entistä vahvemmaksi periaatteeksi ja apuvälineeksi. Kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen, ennaltaehkäisevä ja oikea-aikainen auttaminen ja kuntalaisten omaehtoinen terveyden edistäminen ovat hyvin ajankohtaisia ja tärkeitä teemoja myös talouden näkökulmasta. Myös kuntalaki (410/2015) edellyttää kunnilta asukkaidensa hyvinvoinnin edistämistä. Hyvinvointikertomuksen avulla saadaan kokonaiskuva hyvinvoinnin kehityksestä ja toisaalta voidaan suunnitella tulevia toimenpiteitä.

Tämä hyvinvointikertomus koskee valtuustokautta 2017-2021. Kauden aikana Toivakan kunnassa on tapahtunut merkittäviä henkilöstövaihdoksia niin operatiivisella puolella kuin luottamushenkilöiden suhteen. Näiden henkilövaihdosten vaikutus näkyy kauden 2017-2021 kertomuksissa. Hyvinvointikertomuksen kehittäminen on keskeisiä teemoja tulevalla valtuustokaudella.

1. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Toivakan kunnan strateginen päämääränä valtuustokaudelle 2017 – 2021, on ollut *Ylivertaista yhteisöllisyyttä*; Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen ovat paras tapa huolehtia koko kunnan hyvinvoinnista. Yhdessä syntyvät myös parhaat ideat ja innovaatiot sekä oppimisen oivallukset. Tehdään päätöksiä, jotka luovat edellytyksiä ja alustoja yhteisöllisyydelle ja innostamme kuntalaisia tekemään yhdessä ja osallistumaan. *Toivakka tuntuu ja tunnetaan*; Tavoitteena on jättää jälki. Toivakka on paikka, joka herättää hyvän tunteen ja joka muistetaan. Onnistuneella viestinnällä levitetään hyvää tunnetta Toivakasta. Viestintä nostetaan tukitoiminnosta strategiseksi painopisteeksi koko organisaatiossa. *Modernia maalisidylliä*; Tavoitteena on, että Toivakka vetää puoleensa asukkaita ja yrittäjiä. Toivakka tarjoaa asukkailleen nykyaikaisen, viihtyisän ja turvallisen maaseutu-ympäristön. Asuinympäristöä kehitetään rohkeasti vastaamaan myös tulevien sukupolvien tarpeita. *Palveluiden Toivakka*; Toivakasta saa kaiken, mitä arjessa tarvitsee ja paikalliset palvelut pysyvät, kun niitä käytetään. Hyvät yhteydet takaavat sujuvan arjen ja asioinnin.

Arvot

Avoin ja rohkea Toivakka

Oppiva kuntalainen ja kuntayhteisö sekä oppiva kuntaorganisaatio rakentavat kehittyvää kuntaa

Oppiva ja kehittyvä Toivakka

Avoin kuntayhteisö, avoin päätöksenteko ja avoimuus sekä uskallus tehdä rohkeita ratkaisuja

Hyvinvoinnin painopisteet 2017 – 2020

- 1) Osallisuuden ja turvallisuuden edistäminen
- 2) Lasten, nuorten ja lapsiperheiden omaehtoinen terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen
- 3) Aikuisten ja työikäisten omaehtoinen terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen
- 4) Ikäihmisten omaehtoinen terveyden - ja hyvinvoinnin edistäminen.

Toivakan kunnan hyvinvointikertomuksessa esitellään ikäryhmittäin erilaista tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista. Käytetyt indikaattorit on saatu Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen ylläpitämästä Sotkanet tilasto- ja indikaattoripankista, TEA viisarista, Tilastokeskuksesta sekä ELY –keskuksesta ja aluehallintovirastolta. Toivakan kunnan vertailukuntina ovat olleet Joutsa ja Laukaa, sekä Keski-Suomi ja koko Suomi.

Talous ja elinvoima

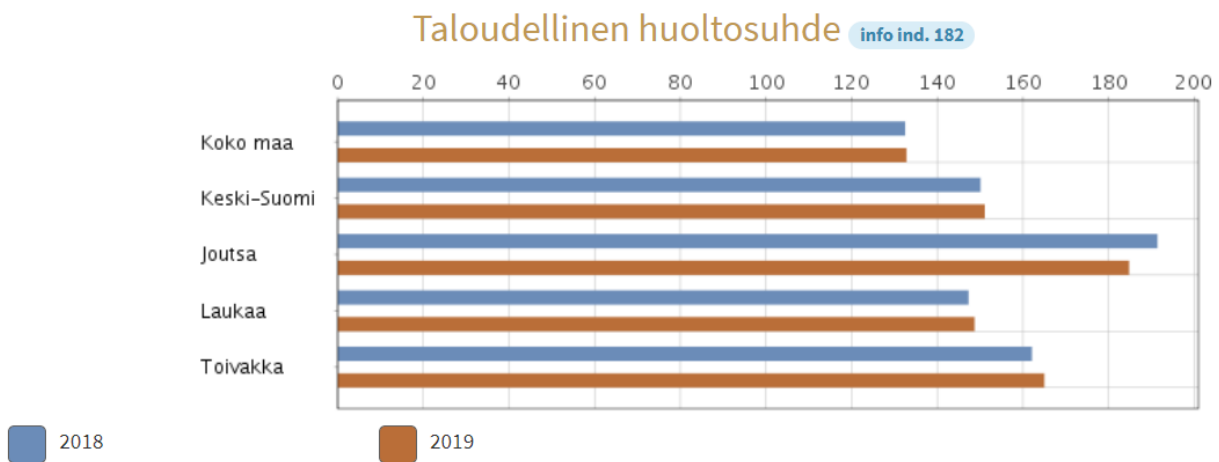
Toivakan kunta sijaitsee lähellä Jyväskylää hyvien liikenneyhteyksin päässä. Kunnan voimavarana ovat energiset ja kauniit kyläkunnat. Kunnassa on vireitä lähikyliä, jotka elävöittävät ja rikastuttavat kuntaa. Kylien merkitys kunnan kokonaismarkkinoinnissa on merkittävä ja trendi muuttua maalle näkyy myös Toivakan rakennuspaikkojen kysynnässä. 2016 käynnistyi Hyvinvoivat ja elävät Toivakan kylät -hanke, joka tavoitteena on kylien kehittäminen ja yhteistyön lisääminen monella tapaa. Julkinen liikenne on lisännyt vuoroja, joten liikkuminen on helpompaa.

Asukastilastointiin on käytetty tilastokeskuksen kuntien avainlukutietoja. Toivakan kunnan väestö vuonna 2017 oli 2384 asukasta. Kunnan tavoite oli, että vuonna 2017 Toivakassa asuu 2630 onnellista asukasta. Tähän tavoitteeseen ei ihan päästy, mutta asukasluku on kuitenkin kasvanut lähes vuosittain. Tilastokeskuksen mukaan asukasluku on ollut vuonna 2018 2406, joten kasvua edellisvuoteen on ollut 0,9 %. Vuonna 2019 asukasluku oli 2388, joten laskua kyseisenä vuonna oli -0,7 %. Alle 15 –vuotiaiden osuus väestöstä oli samaisena vuonna 18,8 %. Yli 65 –vuotiaiden osuus väestöstä oli 27,5 %. Tilastokeskuksen tiedoissa ei näkynyt vielä vuoden 2020 väestötietoja.

Maakuntatasolla mitattuna Keski-Suomessa väestömäärä on vähentynyt neljä perättäistä vuotta vuosina 2015-2020. Taus-
talla on syntyvyyden alenemisesta johtuva luonnollinen väestön hiipuminen. Myös maan sisäinen muuttoliike on ollut tap-
piollista. Keski-Suomen Liiton julkaisun mukaan Toivakassa oli 31.12.2020 asukkaita 2400, jolloin kasvua oli vuositasolla 0,5%.
Sekä Keski-Suomessa, että koko maassa alle 15- vuotiaiden lasten osuus on vähentynyt vuodesta 2015 alkaen. Vuonna 2020
lasten määrä kasvoi Toivakassa yhdellä henkilöllä. Työikäisten (15-64 vuotiaat) määrä Toivakassa on laskenut muun maan
tavoin vuodesta 2010. Ikääntyneiden määrä on Toivakassa noussut 2017-2020. ([https://keskisuomi.info/wp-
content/uploads/2021/03/Tilastokatsaus-Keski-Suomeen.pdf](https://keskisuomi.info/wp-content/uploads/2021/03/Tilastokatsaus-Keski-Suomeen.pdf))

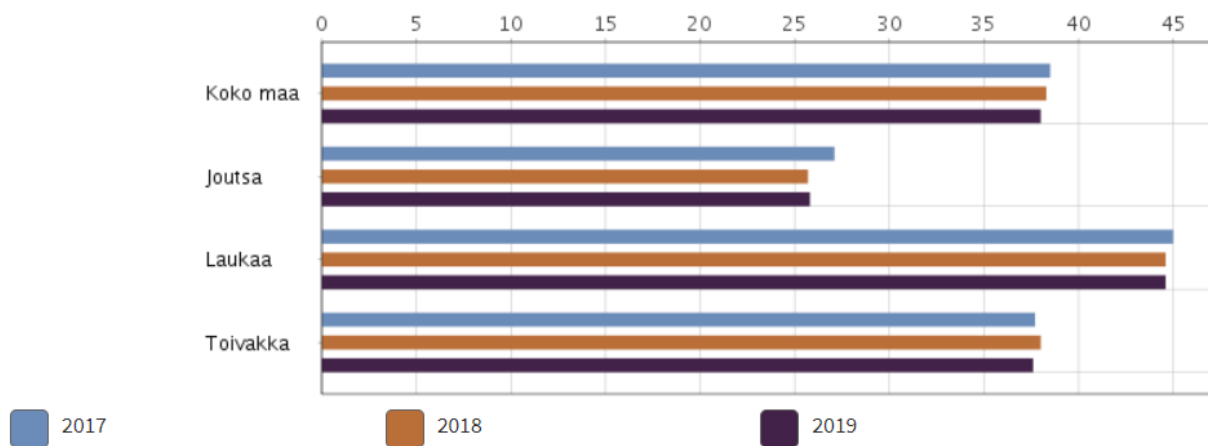
Taloudellisella huoltosuhteella tarkoitetaan työllisten lukumäärän suhdetta työttömiin ja työvoiman ulkopuolella oleviin.
Mitä korkeampi luku on, sitä enemmän kunnassa on lapsia ja/tai eläkeläisiä suhteessa työssäkäyviin. Toivakan huoltosuhte
on edelleen Keski-Suomea ja koko Suomea keskimääräistä korkeampi. Kaikissa vertailukunnissa huoltosuhte oli kasvanut
mutta vertailukunnan Joutsan tilanne on edelleen kaikista haastavin. Hyvinvoinnin kannalta huolenaiheena ovat asukaslu-
vun ja huoltosuhteen kehitys sekä koulutuksen ulkopuolelle jäävät nuoret.

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

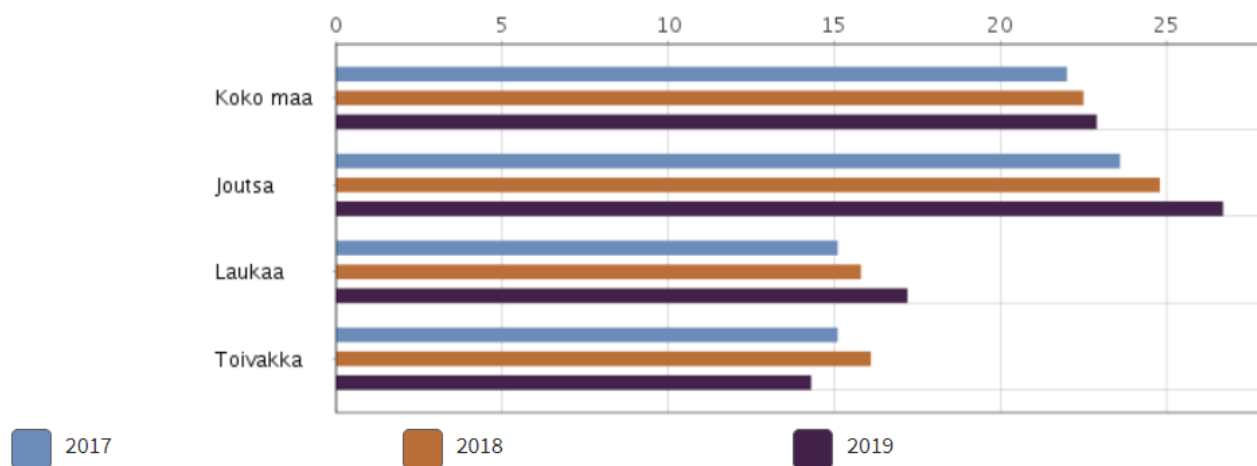
Lapsiperheet, % perheistä info ind. 179

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Lapsiperheiden määrä on pysynyt melko tasaisena vuosien 2017-2019 ajan. Pientä laskua on vuoden 2018 ja 2019 välillä. Vuoden 2020 ja 2021 tietoja ei ole saatavilla. Vertailukuntiin ja valtakunnallisesti verrattuna Toivakan lapsiperheiden määrä on pysynyt tasaisena. Laukaassa on selkeästi enemmän lapsiperheitä. Joutsassa lapsiperheitä on selkeästi vähemmän ja ero näiden kuntien välillä on suuri. Valtakunnallisesti mitattuna Toivakan lapsiperheiden määrä on keskitasoa.

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä info ind. 74

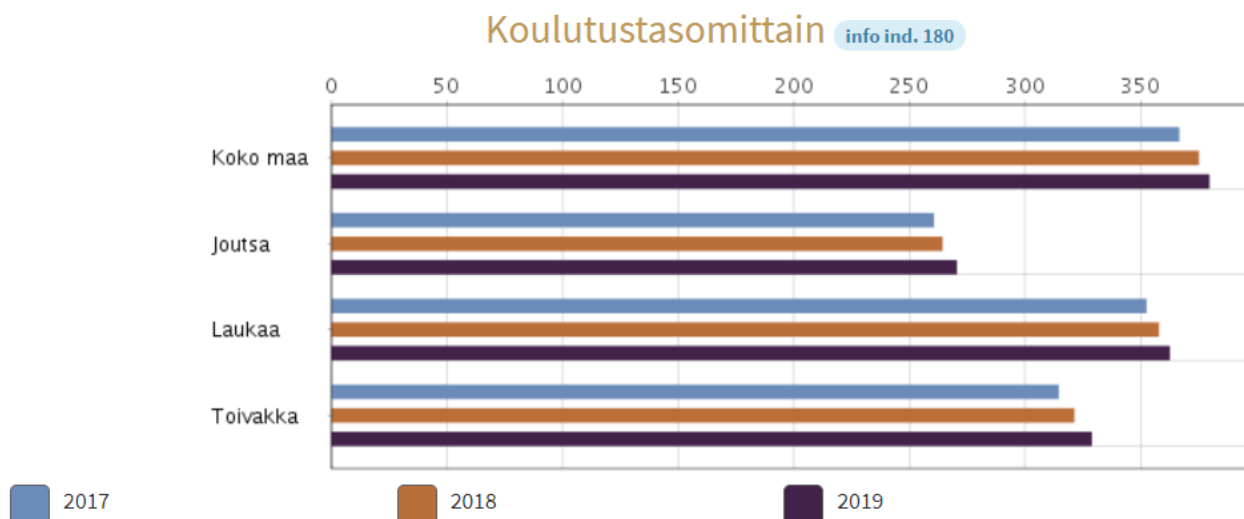

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Yhden vanhemman perheiden osuudessa on tapahtunut alenemista koko tarkastelujaksolla 2017-2019. Vuoden 2020 ja 2021 lukuja ei ole saatavilla. Vertailukunnista Laukaassa yhden vanhemman perheet ovat kasvaneet koko tarkastelujakson ajan, kun Toivakassa on ollut kasvupiikki vuoden 2018 aikana. Vertailukunnista Joutsassa yhden vanhemman perheitä on huomattavasti enemmän ja osuus on kasvanut koko tarkastelujaksolla. (Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021)

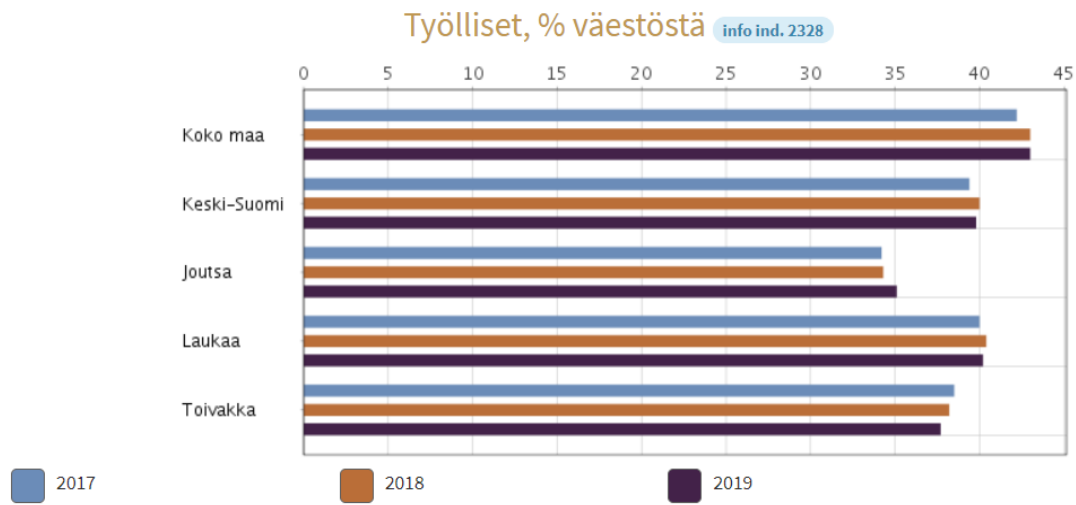
Väestön koulutustaso on noussut tasaisesti vuosien 2017-2019 aikana. Vuoden 2020 ja 2021 tilastoja ei ole käytettävissä Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen Sotkanet –palvelussa. Koko maahan verrattuna koulutustaso on alempi koko tarkastelujaksolla. Samoin maakuntatasolla verrattuna Keski-Suomen tuloksiin, koulutustaso on alempi. Vertailukunnista Joutsaan verrattuna Toivakan koulutustaso on korkeampi, mutta alempi kuin Laukaassa. Vuodesta 2017 alkaen koulutustaso on noussut vuosittain tarkastelujaksolla. (Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021)

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

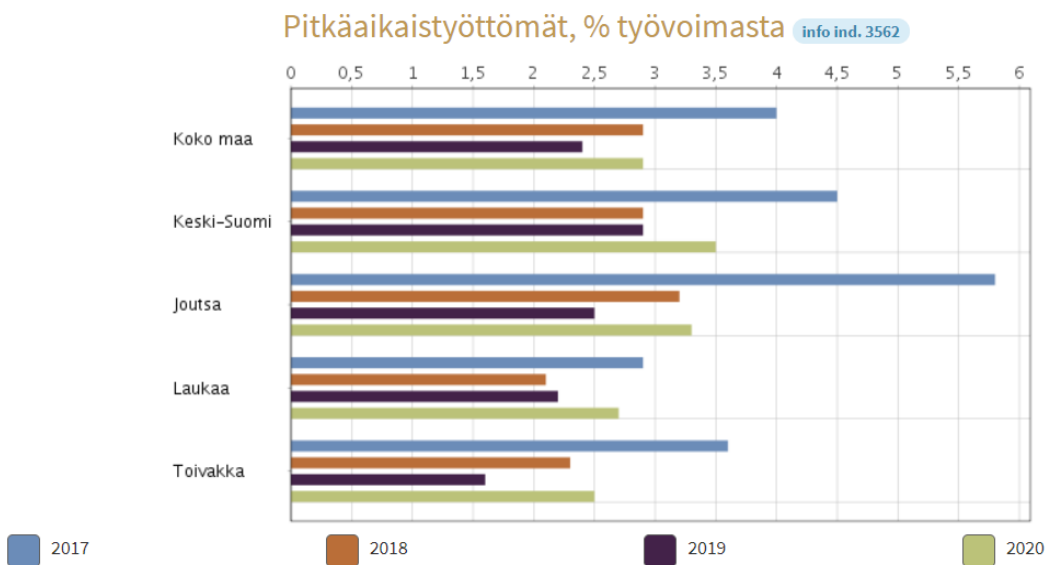
Työllisten määrä Toivakan kunnassa ollut vuonna 2017 38,5%, 2018 38,2% ja vuonna 2019 37,7%. Vuoden 2020 ja 2021 tilastotietoja ei ole käytettävissä. Työllisten määrä on laskenut, mutta lasku ei ole ollut kovin jyrkkää. Valtakunnallisesti työllisten määrä on hieman noussut 2018 verrattuna 2017 vuoteen. Työllisten määrä on pysynyt valtakunnallisesti samana vuosina 2018 ja 2019. Maakunnallisesti Keski-Suomessa työllistyneiden määrä on ollut Toivakkaa suurempi (2017 39,4%, 2018 40% ja 2019 39,8%). Vertailukunnista Laukaassa työllisten määrä on ollut suurempi koko ajanjaksolla 2017-2019. Joutsassa työllisten määrä on ollut pienempi.

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Pitkäaikaistyöttömien määrä on laskenut Toivakassa selkeästi vuosina 2017-2019. Korona pandemia vuosi 2020 näkyy pitkäaikaistyöttömien määrän nousuna suhteessa työvoimaan. Osuus on kuitenkin koko maan lukemia pienempi. Myös maakuntatasolla Toivakan pitkäaikaistyöttömien osuus työvoimasta on alhainen. Vaikka vuoden 2020 osuuteen on vaikuttanut Korona pandemia, on Toivakan kunnan alueella pitkäaikaistyöttömien osuus työvoimasta alempi kuin muissa vertailuosuuksissa.

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Työttömyydellä on moninaisia vaikutuksia Toivakan kunnassa talouden ja elinvoiman kannalta katsottuna. Kun ei ole työtä, kunta ei saa verotuloja. Työttömyyden pitkittyessä ja työ- ja toimintakyvyn heikentyessä, erilaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve kasvaa. Kunnan talouteen vaikuttaa asteittain työttömyyden pituuden mukaan kasvava kuntien osarahoittaman työmarkkinatuen osuus (50 % ja 70% työmarkkinatuen määrästä).

Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajat ja maksetut etuudet

Toivakka

Aika	Kunnan osuus euroa
2020	185 219
2019	162 437
2018	128 166
2017	128 723

Kela, Kelasto –tilastotietokanta 2021

Keski-Suomi ennakoi –sivuston mukaan Toivakan kunnan omavaraisuus työpaikkojen (2018) suhteen on 60%, joka on kolmanneksi alin osuus Keski-Suomessa. Uurainen ja Petäjävesi jäävät tilastoissa työpaikkaomavaraisuuden suhteen alemmas. Toivakan kunta sijaitsee noin kolmenkymmenen minuutin ajomatkan päästä Jyväskylästä. Jyväskylä onkin luonnollinen työssäkäyntialue Toivakan kunnan asukkaille.

Työllisyyteen liittyen kuntaa ohjaa erilaiset veloitteet, jotka perustuvat lakiin: Ikääntyvien työllistämismääräys (laki julkisista työvoima- ja yrityspalveluista), Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen (laki kuntouttavasta työtoiminnasta), Nuorten työpajatoiminta (nuorisolaki), Työmarkkinatuen rahoitusvastuu (työttömyysturvalaki), Työttömien terveyden edistäminen (terveydenhuoltolaki), Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta (sosiaalihuoltolaki), Yhteistoimintavelvoite ja TYP-johtajuus (laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta).

https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/aineistot/Documents/04_Suomen%20Kuntaliitto_ESITYS_Timo_Reina_010317.pdf

Lapset, nuoret ja lapsiperheet

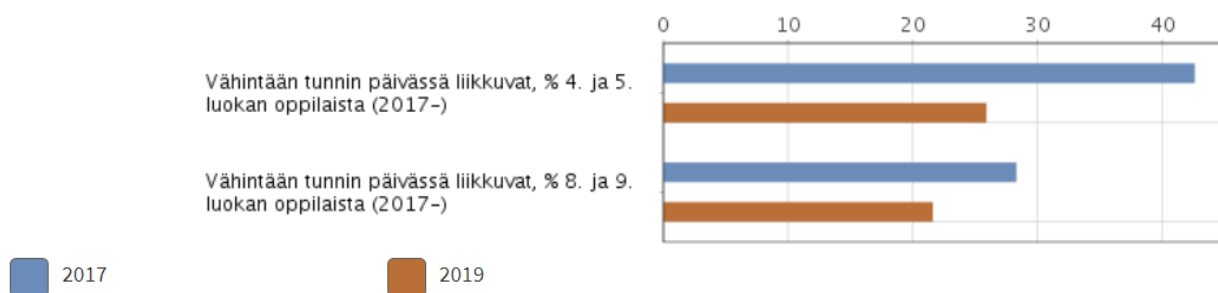
Nuorille suunnatut palvelut ovat olleet Toivakassa nuorisovaltuusto- ja nuorisotalotoiminta. Nuorisovaltuusto on nuorista koostuva vaikuttajaryhmä. Nuorisovaltuuston tärkein tehtävä on toimia kunnassa nuorten edunvalvojana ja suunnitella/toteuttaa nuorille suunnattuja tapahtumia. Nuorten työllistymistä on tuettu ottamalla nuoria kesätöihin kunnan eri toimialoille.

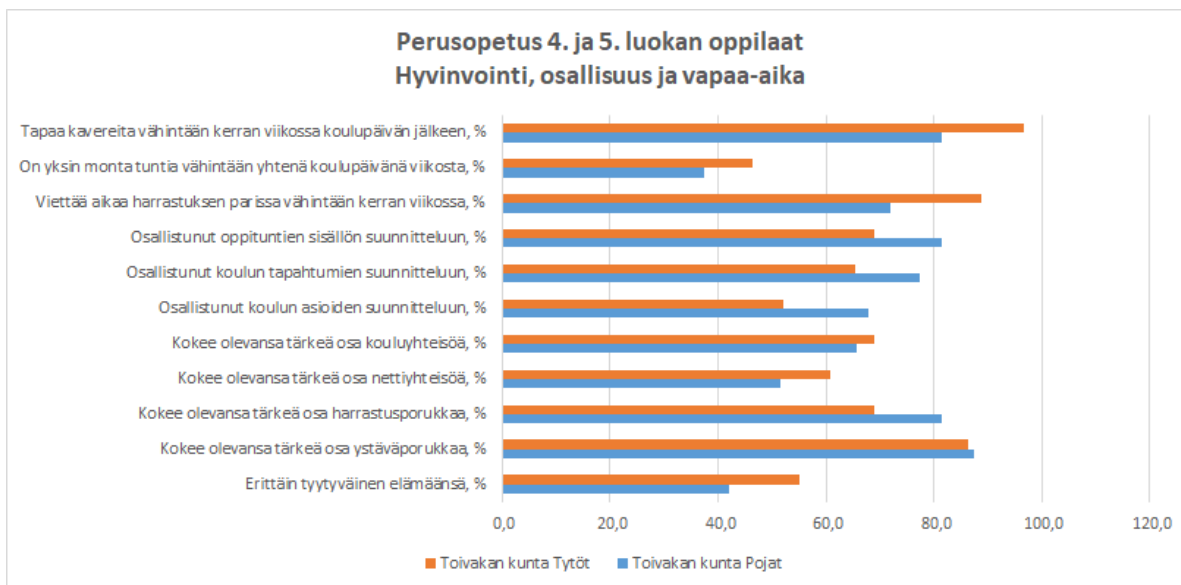
Lapsiperheille suunnatuista palveluista yksi merkittävä palvelu on perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen kunnassa. Toimintaa on järjestetty aamuisin ennen koulun alkua klo 7-10 ja koulupäivän jälkeen klo 13-16.30. Toiminta on valvottua ja ohjattua lasten vapaa-ajantoimintaa. Aamu- ja iltapäivätoiminnalla edistetään lasten keskinäisiä suhteita, kouluviihtyvyyttä ja - hyvinvointia sekä tukee koulutyötä. Toivakassa toimintaan ovat päässeet kaikki halukkaat.

Toivakassa on kehitetty seinätöntä monialaisen asiantuntijuuden yhteystoimintamallia perheiden tueksi. Perhevakka toimintamalli kehitettiin Keski-Suomen Lape-hankkeessa ja toimintaa on vahvistettu edelleen. Tukea toiminnalle saadaan edelleen maakunnallisesta Lumo- hankkeesta. Tavoitteena on juurruttaa myös systeeminen työote kaikkeen lapsiperhetyöhön tulevaisuudessa.

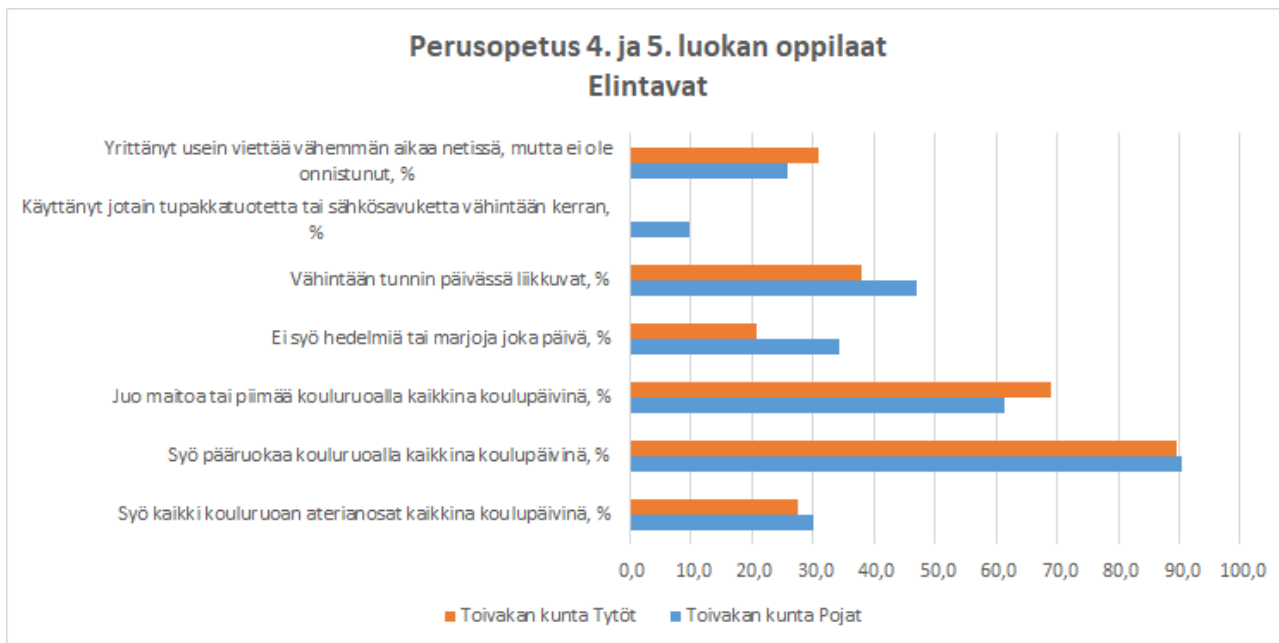
Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen tekemän kyselyn mukaan (THL 2021), Korona pandemia vuonna 2020 on lisännyt lastensuojelun tarvetta ja lastensuojelun asiakasperheiden mielenterveysongelmia. (Eriksson, P, Nelimarkka, S, Paasivirta, A, Tiili, A & Yliruka, L 2021.) Valtakunnallisilta haasteilta ei ole välttytty Toivakassakaan. Tarpeisiin pyritään vastaamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa esim. perhetyöllä.

Toivakan 4. ja 5. luokkalaisten terveystieteiden vastauksia vuodelta 2017 - 2020. Näyttää että 4. ja 5. luokkalaisten on kavereita ja osa on aktiivisia osallistumaan koulussa tapahtuvien asioiden suunnitteluun. Suurin osa tuntee olevansa tärkeä osa ystäväporukassa ja ovat tyytyväisiä elämäänsä. Kouluruoka näyttää maittavan oppilaille niin tytöille kuin pojille mutta lautaselle otetaan valikoiden. Liikunnan harrastaminen on vähentynyt kohderyhmissä.

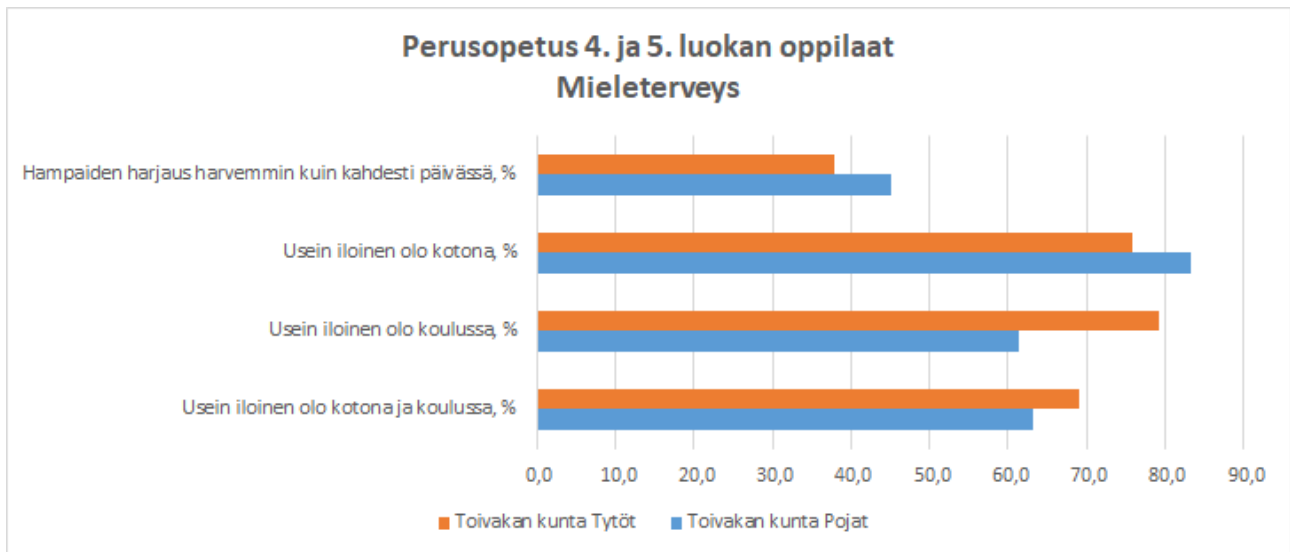

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021/Toivakan kunta

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021/Toivakan kunta

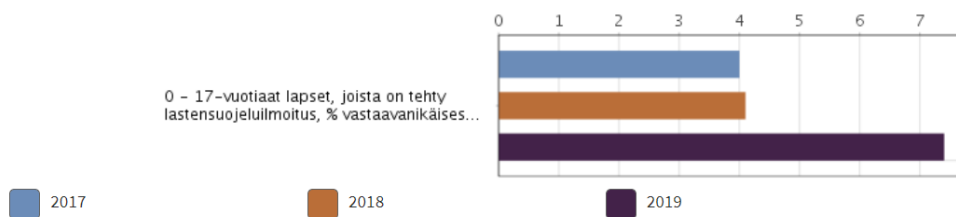

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021/Toivakan kunta

Lastensuojeluilmoitukset ovat lisääntyneet tarkastelujaksolla huomattavasti vuonna 2019. Tähän voi vaikuttaa tilastollisesti Toivakan kunnan pieni koko, jolloin ilmaantuvuusluvut voivat nousta herkästi. Viime vuosina on myös painotettu ammatti-laisten velvollisuutta ilmoitusten tekemisessä. Lastensuojeluilmoitusten tekeminen on myös helpottunut sähköisten sovel-lusten myötä.

0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavankäisestä väestöstä (THL) [info ind. 1086](#)

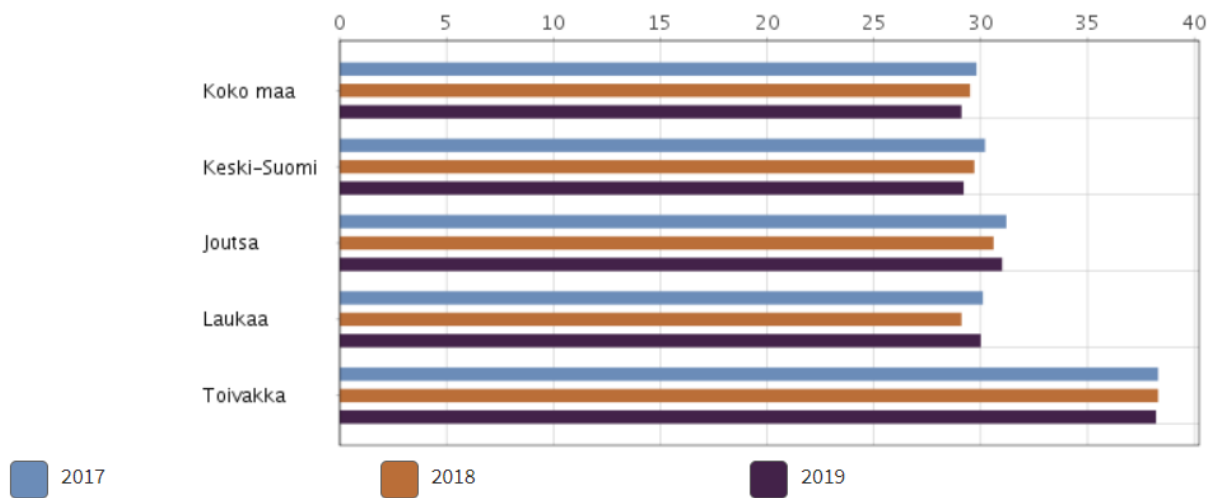

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Tarkastelujaksolla 2017-2020 (vuoden 2020 tiedot puuttuvat) lapsiperheiden ahtaasti asumista on Toivakassa edelleen enemmän kuin vertailukunnissa ja koko maassa. Tämä voi kertoa osiltaan sitä, että kunnassa asuu monilapsisia perheitä suhteessa muihin kuntiin.

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista info ind. 190

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

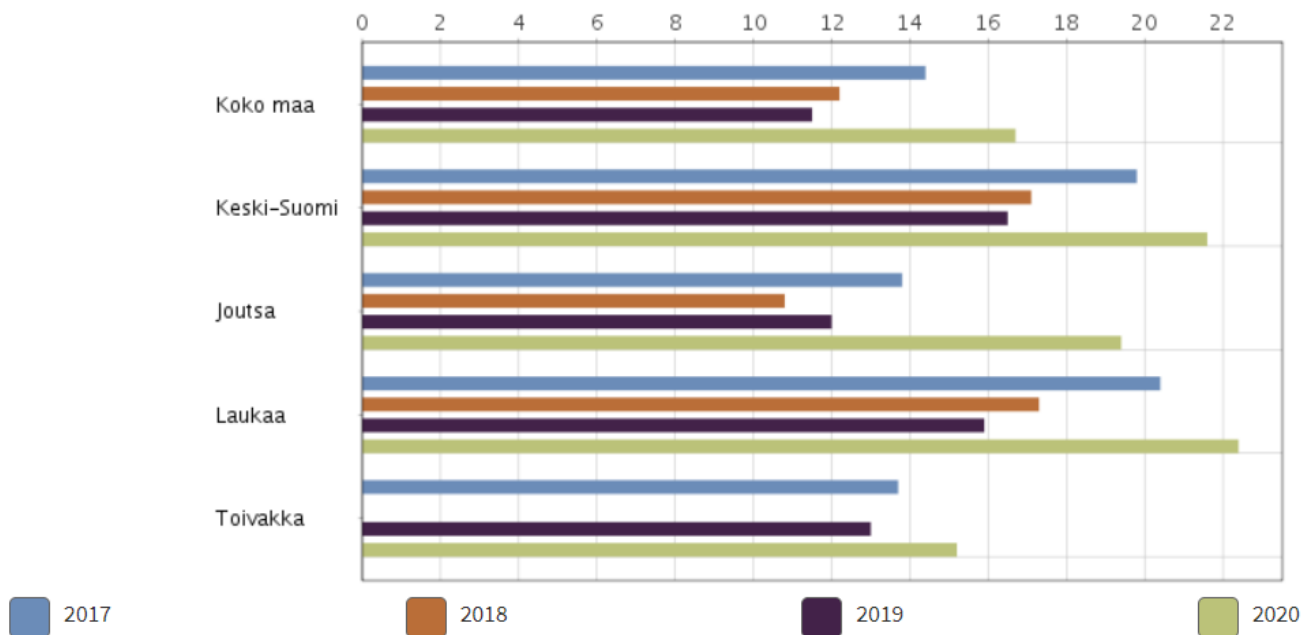
Nuoret ja nuoret aikuiset

Hyvinvointia ajatellen nuorten ja nuorten aikuisten tilanne on hyvä nuorisotyöttömyyden näkökulmasta. Toisaalta koulutuksen ulkopuolelle jäävien nuorten ja nuorten aikuisten tilanne huolestuttaa.

Nuorisotyöttömyys (18 - 24v.) tilastoista puuttuu Toivakan kunnan osalta vuoden 2018 luvut. Vuonna 2017 nuorisotyöttömyys on ollut vain hieman alempi koko maan vertailuarvoa ja lähes samalla tasolla Joutsan kunnan kanssa. Vertailukunnista Laukaassa nuorisotyöttömyys on ollut 2017 jopa Keski-Suomen maakuntatasoa suurempi, mikä on ollut tilastossa huolestuttavan suurta. Vuonna 2019 Toivakan nuorisotyöttömyys on ollut hieman valtakunnan tasoa korkeampi, mutta huomattavasti alhaisempi kuin Keski-Suomen maakuntataso. Korona pandemia vuosi 2020 näkyy kaikissa vertailukunnissa ja Toivakassa kasvaneena nuurityöttömyytenä. Suurin osuus vertailualueista löytyy Laukaan kunnasta. Toivakan lukuja tarkasteltaessa tulee huomioida pieni väkiluku, jonka vuoksi vaihteluväli voi olla vuosittain suurta.

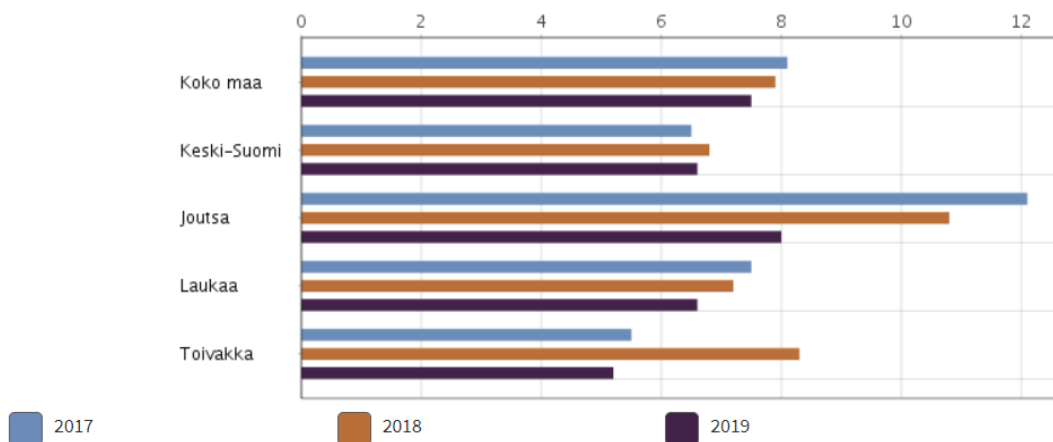
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta info ind. 189

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

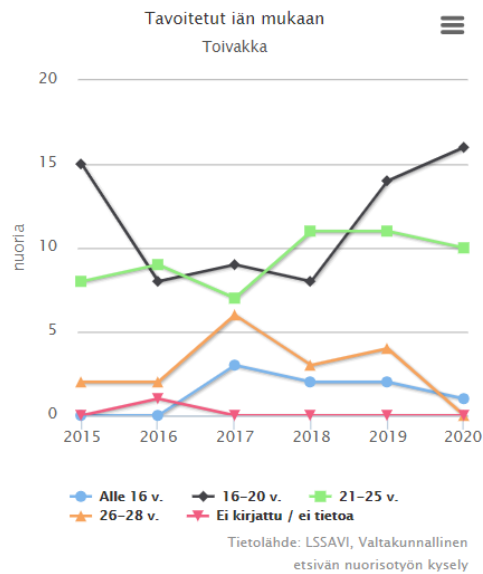
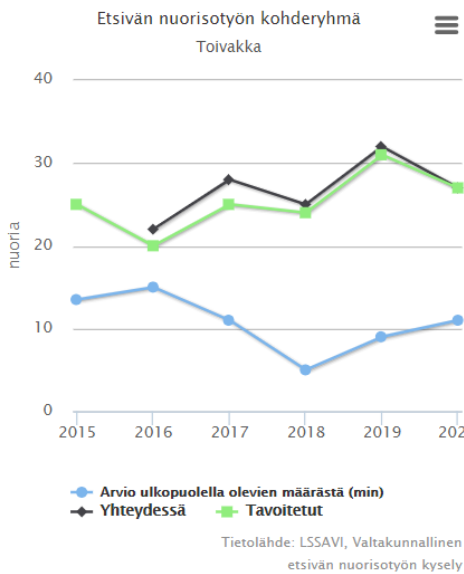
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaita oli vertailukuntiin nähden Toivakassa vähiten. Vuodesta 2018 nousua on edellisvuoteen 2,8 %. Tarkastelujaksolla vuosi 2018 on selkeästi piikki koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten osuudessa. Vuonna 2019 prosenttiosuus on alentunut 5,2 prosenttiin. Vertailukunnista Joutsassa on koulutuksen ulkopuolelle jäävien nuorten osuus vähentynyt huomattavasti, mutta ei yllä Toivakan tasolle. Pienessä kunnassa osuuskien suhteutus väestöön voi aiheuttaa suuria vaihteluita.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä info ind. 3219

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Lähde: nuorisotilastot.fi

Etsivä nuorisotyö on nuorille tarjottavaa erikoisnuorisotyötä. Ensijaisena kohderyhmänä on alle 29 –vuotiaat työvoiman ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret. Työ perustuu vapaaehtoisuuteen ja sen avulla toteutetaan myös päihde- ja mielenterveystyötä kunnassa. Nuorisolaissa (1285/2016) säädetyn etsivä nuoristyöhön avustusta myöntää aluehallintovirasto etsivä nuorisotyöntekijän palkkauskustannuksiin. Tavoitteena on vähentää nuorten syrjäytymistä. Etsivään nuorisotyöhön on saatu avustusta kaikkina vuosina 2017-2021 ja työntekijä on ollut Toivakan kunnan perusturvan alaisuudessa. (Aluehallintovirasto 2021)

Toivakassa tarkastelujaksolla 2017-2020 on paljon vaihtelua iän mukaan tavoitetuissa nuorissa. Vaihtelu selittyy osittain pienen kunnan osuuksissa, joissa yksittäisten nuorten tilanne vaikuttaa tilastoon vahvasti. Vuosina 2018 eteenpäin Toivakassa on kasvua 16-20 vuotiaiden tavoitettavuudessa. Ikäryhmän 26-28 vuotiaissa tavoitettavuus on vähentynyt.

Työkäiset

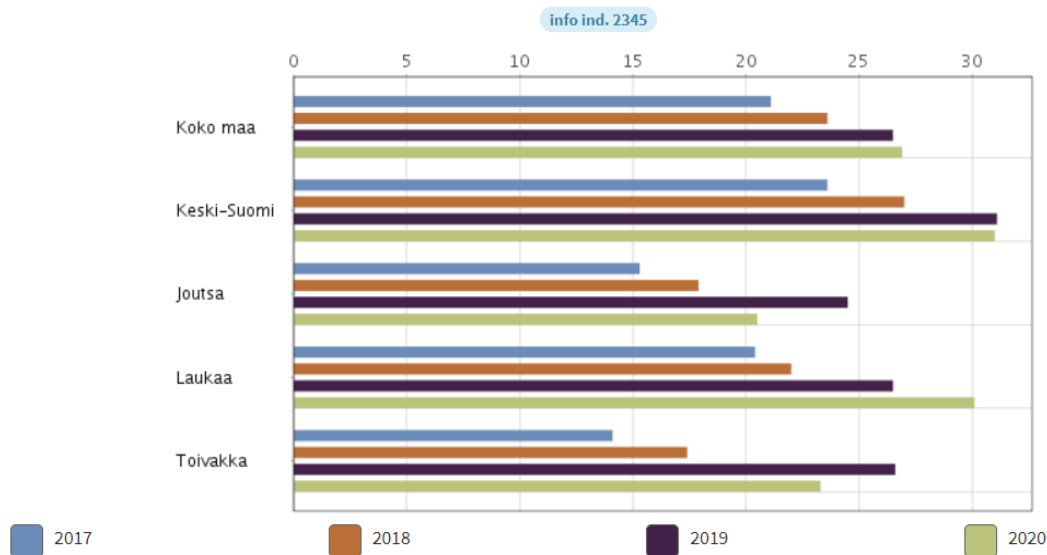
Työ- ja elinkeinoministeriön tilaston mukaan keskimääräinen työttömien määrä Toivakassa työvoimasta oli vuonna 2017 117 henkilöä (10,8%), joista pitkäaikaistyöttömiä oli 39 henkilöä. Vuonna 2018 pitkäaikaistyöttömiä oli 88 henkilöä (8,3%), joista pitkäaikaistyöttömiä oli 24 henkilöä. Vuonna 2019 pitkäaikaistyöttömiä oli 95 henkilöä (9,2%), joista pitkäaikaistyöttömiä oli 17 henkilöä. Vuonna 2020 työttömiä oli 110 henkilöä (10,6%), joista pitkäaikaistyöttömiä oli 26 henkilöä. Vuoden 2017 jälkeen työttömyyslukuja on saatu laskemaan, mutta vuositason työttömyysluvut ovat noususuuntaisia. Korona pan-

demian vaikutukset vuoden 2020 ja tulviin 2021 lukuihin jäävät pohdittavaksi. Kokonaisarvio Koronan vaikutuksista tulee tutkia myöhemmin ja odottaa valtakunnallista tutkimustietoa poikkeusolojen vaikutuksista.

Työttömien osuus työvoimasta on kasvanut tasaisesti niin Toivakassa kuin vertailukunnissa ja koko Suomessa aina vuoteen 2015. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä kasvaa edelleen. Vuonna 2013 pitkäaikaistyöttömien osuus oli 31,2 % ja vuonna 2016 niitä oli 39,20 %. Samansuuntaista nousua on myös vertailukunnissa. Työttömien terveystarkastuksia ja terveydellisiä rajoitteita on selvitetty yhdessä aikuisterveydenhoitajan kanssa, jonka kautta työttömät ohjautuvat oikean palvelunpiiriin.

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavan ikäistä on noussut Toivakassa vuosien 2017-2019. Vuoden 2019 korkea osuus näkyy myös vertailukunnissa, mutta Toivakka ja vertailukunnat Laukaa ja Joutsa jäävät Keski-Suomen maakuntatason alapuolelle. Valtakunnallisesti koko maan osuuteen verrattuna Toivakka on samalla tasolla. Vuonna 2020 sairauspäivärahaa saaneet mielenterveyskuntoutujien osuus on laskenut. Vertailukunnista Laukaassa osuus on noussut selkeästi vuoden 2019 lukemista. Joutsassa luvut ovat laskeneet Toivakkaa alemmas. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti verrattuna Toivakan osuudet vuonna 2020 ovat selkeästi alle vertailuarvojen lukemia.

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

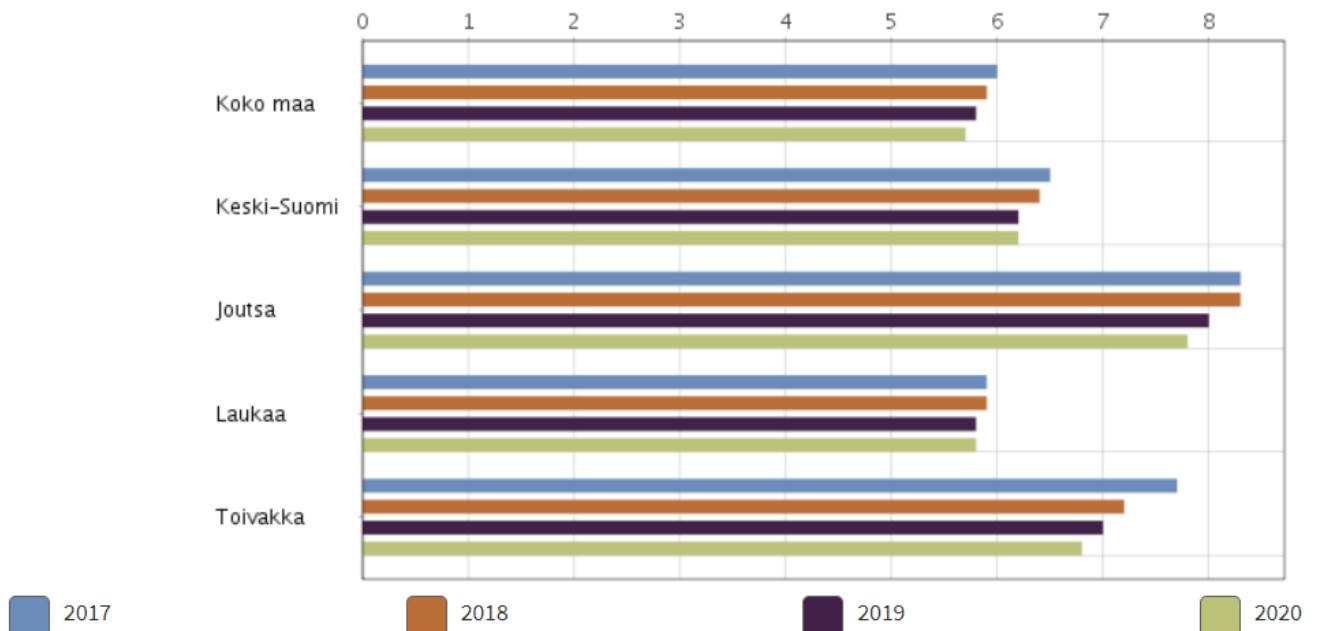

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä on tasaisesti laskusuuntainen tarkastelu-ajanjaksolla 2017-2020. Joutsaan verrattuna Toivakan kunnassa työkyvyttömyyseläkettä saavia on vähemmän. Heidän osuutensa 16 - 64-vuotiaista on vähentynyt vuosittain. Laukaaseen verrattuna Työkyvyttömyyden vuoksi eläkkeellä olevien osuus on Toivakassa suurempi, mutta huomattavasti pienempi kuin Joutsassa. Koko maahan ja Keski-Suomen maakuntaan verrattuna 16 - 64-vuotiaiden työkyvyttömyyseläkkeen saajien osuus on korkea.

Työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista info ind. 2424

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

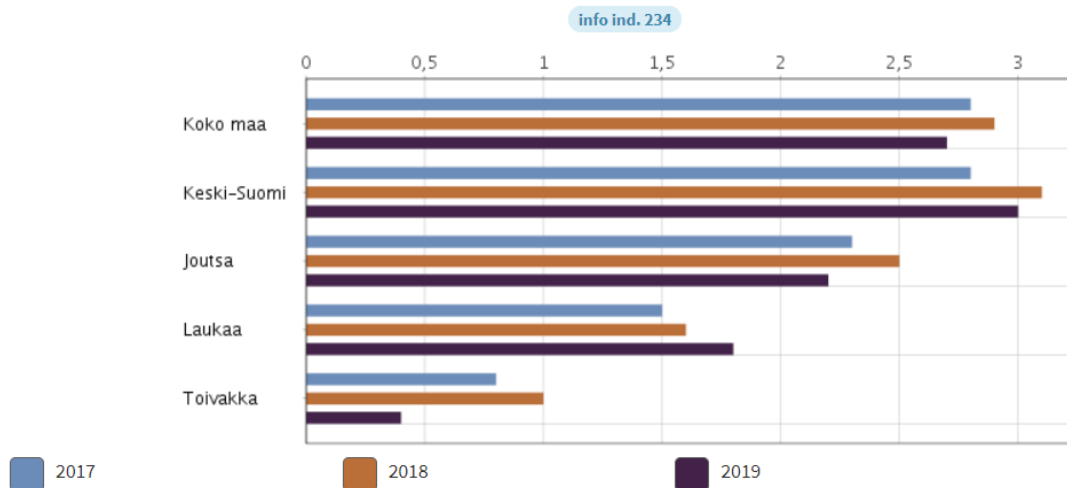
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista on vähentynyt tarkastelujaksolla 2017-2020 2,4 prosentista 1,4 prosenttiin. Koko maan prosenttiosuus oli vuonna 2020 1,0 % ja Keski-Suomen osuus samana vuonna 1,1%. Laukaassa prosenttiosuus on pysynyt koko tarkastelujakson samalla 1,2 % tasolla, mutta muuten vertailukunnissa, koko maassa sekä Keski-Suomessa työkyvyttömyyttä saavien osuus pienentynyt vuosittain.

Työttömyyden pitkittyessä laki (2.3.2001/189) määrää tarjoamaan kuntouttavaa työtoimintaa tai sosiaali-, terveys-, ja kuntoutuspalveluita, joilla pyritään parantamaan työttömän työ- ja toimintakykyä. Yleensä on kokonaisvaltaisesti järkevää yhdistää näitä palveluita kokonaisuudeksi. Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan kuntouttava työtoiminta vahvistaa asiakkaan arjen- ja elämänhallintaa sekä parantaa työt- ja toimintakykyä. Työtoiminnan tarkoituksena on myös ehkäistä syrjäytymistä. Toivakan kunnassa kuntouttava työtoiminta järjestetään ryhmämuotoisena. Usein työtoiminnan aikana asiakkaalla on meillä työt- ja toimintakyvyn arvioita terveydenhuollossa ja palvelusuunnitelman alaisia toimenpiteitä sosiaalihuollossa. Kuntouttava työtoiminta on sosiaalihuoltolain mukaista palvelua. Kuntouttava työtoiminnan osallistuneista ei ole tilastotietoa kuin vuodelta 2019, jolloin Toivakan kunnassa oli osallistuneista 15-64 vuotiaista 2,7%. Vertailukunnista Joutsassa oli 2,8% ja Laukaassa 0,7%. Koko maahan (1,3%) ja Keski-Suomeen verrattuna (1,5%) Toivakassa oli suhteessa enemmän kuntouttavaan työtoimintaan osallistujia.

Työikäisestä väestöstä 25-64 -vuotiasta toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden osuudessa on nousua vuonna 2018, mutta osuus on laskenut vuonna 2019. Vuoden 2020 ja 2021 lukuja ei ole saatavilla. Koko maahan, Keski-Suomen alueelle ja verrokkikuntiin verratessa Toivakan kunnan alueella saadaan vähän pitkäaikaista toimeentulotukea. Erityisen pieni pitkäaikaista toimeentulotukea saavien osuus on vuonna 2019.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

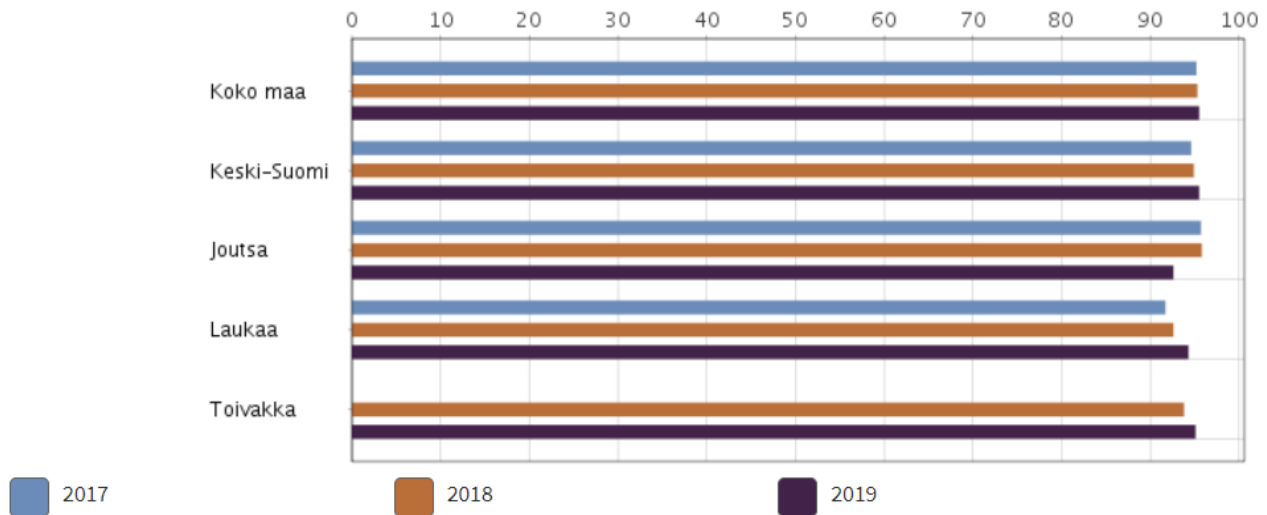
Ikäihmiset

Sotaveteraanit ja sotainvalideja on kunnassa enää hyvin vähän. Heidän hyvinvoinnin turvaaminen on kunnassa erityisen tärkeä asia. Rintamatunnuksen saaneille henkilöille, nykyisin alle kymmenelle henkilölle, on haluttu tarjota mahdollisimman yksilöllisiä ja hyvinvointia edistäviä palveluita.

Kotona asuvien 75-84 -vuotiaiden tilastosta puuttuu vuoden 2018 tiedot. Tilastotietoa ei ole käytettävissä myöskään vuosille 2020 ja 2021. Tarkastelujaksolla on pienoista kasvua kotona asuvien määrässä. Vuonna 2019 kotona asuvien osuus kohderyhmässä koko maassa ja Keski-Suomessa oli 95,5%. Toivakassa osuus oli melko lähellä samaa eli 95,1%. Kasvua edellisvuoteen (2018) oli 1,3%.

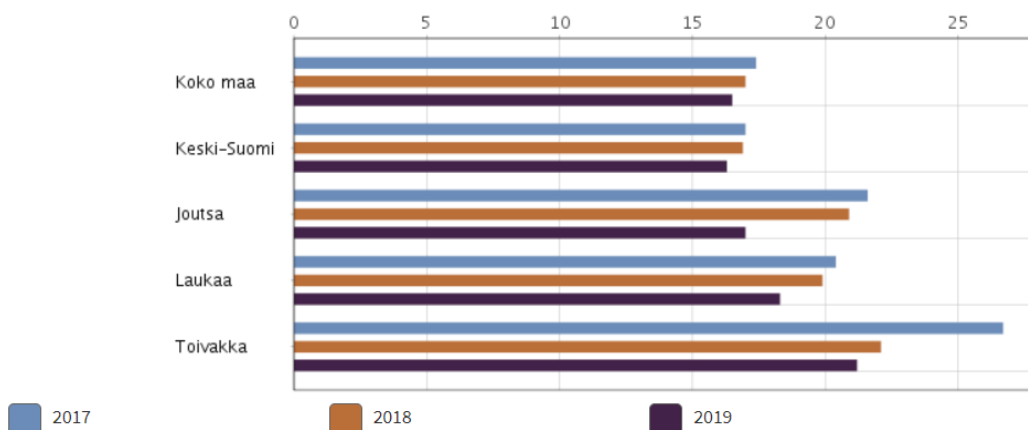
Kotona asuvat 75 - 84-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä info ind. 1250

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Tavoitteena on päästä vanhushuolteen mukaisiin laatusuosituksiin ja vähentää sekä laitoshoidon että tehostetun palveluasumisen paikkoja ja tehostaa kotihoitoa. Säännöllisen kotihoidon piirissä olevien 75 vuotta täyttäneiden osuus on vähentynyt vuosittain. Vuonna 2017 osuus oli 26,7 %. Vuonna 2018 osuus laski 4,6% ja oli 22,1%. Vuonna 2019 osuus laski edelleen ja oli 21,2%. Osuus on edelleen korkein kaikkiin vertailukohteisiin nähden (koko maa, maakunta, Joutsa ja Laukaa).

Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä info ind. 5513

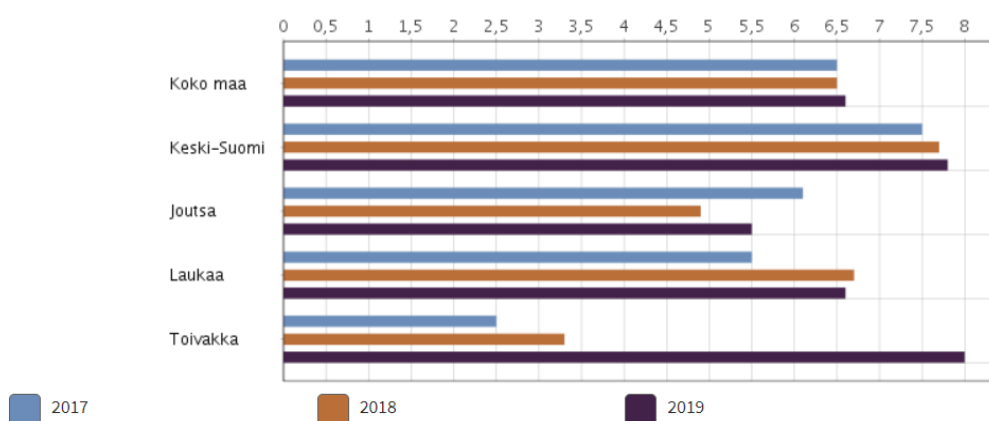
Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

Kaikki ikäryhmät

Huolestuttavaa on, että poliisin henkeen ja terveyteen kohdentuneet rikokset ovat nousseet Toivakan alueella huomattavasti. Tilastoissa ei ole saatavissa tietoa vuosien 2020 ja 2021 ajalta, joten emme voi tietää, onko kyseessä tilastopiikki vai onko suunta nousussa. Toivakan vuoden 2019 luvut ovat korkeammat kuin missään vertailukohderyhmässä.

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta info ind. 3113

Lähde: © THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021

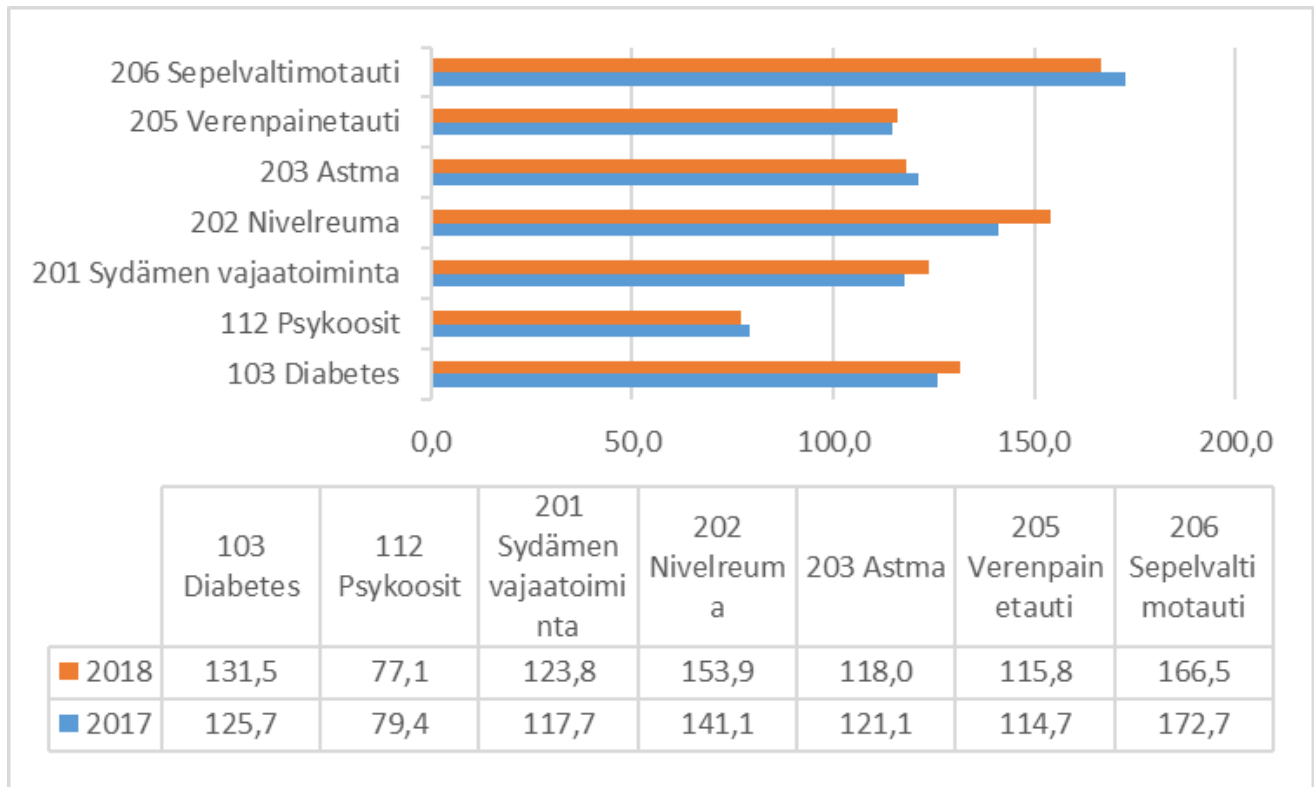
Vammaispalvelujen tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä. Vammaispalvelulain mukaisia tukipalveluja ovat muun muassa vammaisille järjestettävät kuljetuspalvelut, päivätoiminta, asuntojen korjaus ja muutostyöt, apuvälineet sekä henkilökohtaisen avustajanpalvelut. Kehitysvammopalvelujen tarkoituksena kunnassa on tukea, ohjata ja neuvoa kehitysvammaisia henkilöitä ja heidän läheisiään. Palveluilla pyritään edistämään kehitysvammaisten henkilöiden elämänlaatua tukemalla itsenäisyyttä ja yhteiskunnallista osallistumista sekä turvaamalla heidän tarvitsemansa hoito- ja huolenpitoa. Kehitysvammaisten työtoimintaa kehitetään ja pyritään löytämään asiakkaille mahdollisuuksia kykijensä mukaan osallistua työtoimintoihin työpaikoilla.

Vanhus- ja vammaisneuvosto on yhdistetty vuoden 2013 aikana, ja se tulee jatkamaan edelleen aktiivista toimintaansa

Lääkärille pääsy on vaikeutunut, sillä Toivakassa kuten muissakin kunnissa on panostettu sairaanhoitajan tapaamisiin ennen lääkäriä ohjaamista. Puhelimessa annetut ohjaukset ovat lisääntyneet huomattavasti. Etävastaanotto on korvannut Toivakan terveysaseman lääkäri vajetta. Etävastaanottokäytännöt ovat yleistyneet Korona pandemian aikana. Toivakan terveysaseman palveluihin kuuluu kaikenikäisiä kuntalaisia palveleva palveluohjaaja, joka työskentelee Toivakassa osa-aikaisesti.

Kansantauteja analysoidaan Kelan terveyspuntari tilaston avulla. Toivakassa kansantaudeista diabetes, sydämen vajaatoiminta, nivelreuma, sepelvaltimotauti ja verenpainetauti ovat kelan tilaston mukaan lisääntyneet. Kansantaudeista tarkastelujaksolla 2017-2018 astma, sepelvaltimotaudit ja psykoosit ovat vähentyneet.

(KELA terveyspuntari)

Päihdehaittojen ehkäiseminen ja mielenterveyden edistäminen kuuluvat olennaisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Päihdehaitat kuormittavat hyvinvointia ja taloutta. Ehkäisevä päihdetyö sisältää seuraavien asioiden aiheuttamien haittojen ennaltaehkäisyä: alkoholin riskikäyttö, tupakka- ja muiden nikotiinipitoisten aineiden sekä huumeaineiden käyttö ja rahapelaaminen.

Toivakan kunta on osallisena Keski-Suomen sairaanhoitopiirin Ehkäisevän päihdetyön tiedolla johtamisen – hankkeessa (EPTT), joka on ehkäisevän päihdetyön alueellinen hanke. Toivakan osalta oleellinen kehittämiskohde on päihdehaittojen ennaltaehkäisemiseksi tärkeän, kaikille toimijoille ja toimialoille kuuluvan, varhaisen puuttumisen vahvistaminen. Päihdehaittojen riskiä ennakoivat ja selittäviä indikaattoreita ovat Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen mukaan Sotkanet:n indikaattoreista mm. koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17- 24 vuotiaat, koulutustasomittain, työkyvyttömyyseläkettä saavat 24-64 vuotiaat ja työttömien osuus työvoimasta. Toivakan osalta näitä on analysoitu ylempänä.

2. Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Toivakan kunnan laajan hyvinvointisuunnitelman 2017-2021 päätavoitteiksi hyvinvointiryhmä määritteli kuntalaisten terveydentilan edistämisen erityisesti ennaltaehkäisevillä palveluilla ja omaehtoisia elintapoja parantamalla.

Keskushallinto

Kunnassa työskentelee 115 henkilöä. Toivakan kunnan keskushallinto toimii tukipalveluna muille kunnan palveluille huolehtien kunnan työntekijöiden hyvinvoinnista ja työ - toiminnasta. Keskushallinto toimii kunnanhallituksen alaisuudessa. Keskushallinnon tehtävänä on kehittää kunnan palveluja yhdessä muiden osastojen kanssa sekä tuottaa hallinto-, talous- ja henkilöstötukipalveluita. Vuodesta 2021 alkaen keskushallinnon tehtäviin kuuluvat myös työllisyyspalvelut. Keskushallinto tuottaa päätöksenteon ja palvelutuotannon asiantuntija- ja tukipalveluja sekä vastaa muun muassa luottamushenkilö - organisaation toimintaympäristöstä. Myös tiedonhallinta ja asiakirjahallinto kuuluvat keskushallinnon piiriin. Keskushallinnon esimiehenä toimii kunnanjohtaja.

Perusturva

Sosiaalitoimessa on tehty laaja-alaista yhteistyötä niin sivistystoimen (sis. varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen) kuin terveydenhuollon kanssa. Keskustelut asiakkaiden kokonaiselämäntilanteesta sisältyvät ns. asiakkaan kokonaistilanteen kartoittamiseen ja arviointiin.

Kunnassa on panostettu kotihoitoon ja muistihoitaja on luonut Toivakkaan muistiasioiden hoitopolkuja. Hän on tavannut yhteistyössä kotihoidon kanssa asiakkaita mahdollisimman ennaltaehkäisevästi. Ikääntyneiden kokonaisvaltaisen toimintakyvyn arviointi tapahtuu moniammatillisessa SAS-työryhmässä, jossa lääkäri vastaa arvioinnista terveydenhuollon näkökulmasta. Työryhmän tavoitteena on selvittää ensisijaisesti avohuollon mahdollisuudet asiakkaan palvelujen järjestämiseksi.

Vammaispalveluissa painotus on toimivan arjen mahdollistaminen niin, että vammasta huolimatta voi elää mahdollisimman tavallista elämää ja tehdä asioita oman valintansa mukaisesti. Huomiota on erityisesti kiinnitetty asiakkaiden osallisuuteen palveluissa. Osana arjen toimintakyvyn ylläpitämistä päivätoiminnassa on itse valmistettu ruoka toiminnassa kävijöille. Näin on myös valmennettu asiakkaita arjen taitojen ylläpitämisessä. Toimintakykyä on ylläpidetty myös ulkoilemalla ja arkiliikunnalla. Päivätoiminnan lisäksi myös kehitysvammaisten työtoimintaa kehitetään ja pyritään löytämään asiakkaille mahdollisuuksia kykyjensä mukaan osallistua työtoimintoihin työpaikoilla.

Tekninen toimi

Liikuntapaikkojen kuntoa on pidetty hyvällä tasolla. Teiden ja väylien hyvä auraus ja hiekoitus ovat olleet tärkeitä asioita teknisessä toimessa. Yleisen viihtyvyyden ja turvallisuuden lisäämistä tehostettiin mm. valaistuksella, puistoalueiden kunnossapidolla.

Sivistystoimi

Sivistystoimeen kuuluu koulut, päivähoito, vapaa-aikatoimi, kirjasto- ja kulttuuritoimi.

Keskeisin kodin ja koulun välinen yhteistyökanava on Wilma. Kouluilla järjestetään vanhempainiltoja, opettajat tapaavat huoltajia vanhempainvarteissa ja/tai arviointikeskusteluissa. Lisäksi huoltajia pyydetään tarvittaessa koululle keskustelemaan oppilaan koulunkäyntiin liittyvistä asioista ja myös puhelimitse huoltajiin ollaan yhteydessä. Oppilaan tuen eri vaiheissa korostuu kodin ja koulun välinen yhteistyö. Kouluissamme on käytössä olevan kiusaamista ennaltaehkäiseviä ja kiusaamiseen puuttuvia ohjelmia, toimia ja työryhmiä (KaMu ja KiVa) sekä mm. huolisyöppö. Tunne- ja vuorovaikutus- sekä turvataitojen kehittämiseen panostetaan kaikilla vuosiluokilla

Toivakan kunnassa toimii päiväkotitouhuvakka. Touhuvakassa toimii kolme ryhmää. Kankaisilla koulun yhteydessä toimii Päiväkotitouhuryhmä. Siellä on paikkoja 21 lapselle ja vakituisesti työssä varhaiskasvatuksen opettaja ja kaksi lastenhoitajaa. Touhuryhmä on avoinna 7 –17 välillä. Kirkonkylällä toimii yksi yksityinen perhepäivähoitaja. Päivähoidossa retkeillään lähiluonnossa ja perheilloja on järjestetty urheilukentän maastossa. Tarkoituksena on korostaa säännöllisen päivärytmin merkitystä lapsen terveen kasvun ja kehityksen kannalta niin levon, liikunnan, ulkoilun kuin ravitsemuksenkin osalta.

Toivakassa toimii kaksi koulua, Toivakan koulukeskus ja Kankaisten kyläkoulu. Esikoululaisille järjestetään aamu- ja iltapäivähoitoa esikoulun tiloissa ja Kankaisilla niinä vuosina, kun hoidon tarvetta on.

Vapaa-aikatoimi tuottaa ja kehittää eri tahojen kanssa kuntalaisille monipuolisia vapaa-ajanpalveluita, jotka tukevat asukkaiden hyvinvointia, kasvua, omaehtoista itsensä kehittämistä ja elämän laadun parantamista. Vapaa-aikatoimi ylläpitää yhdessä teknisen toimien kanssa liikuntatiloja, ulkoalueita ja luontoreittejä erilaista harrastustoimintaa varten.

Vapaa-aikatoimessa toteutettiin kuntalaisten asiakastytyväisyyskysely joulukuussa 2016. Asiakastytyväisyyskyselyssä tarkasteltiin liikunnaharrastamista, kunnan ylläpitämien liikuntapaikkojen käyttöä, liikuntaharrastuksiin vaikuttavia tekijöitä liikuntapaikoilla sekä ideoita resurssien käytön kehittämiseen. Kyselyn tulosten perusteella liikuntapaikkojen kunnossapi-

to arvioitiin riittävän ja hyvän välimaastoon. Liikuntatottumuksiin liikuntapaikkojen ominaisuuksista eniten vaikuttivat liikuntapaikan kunto sekä aukioloajat. Myös edullinen käyttömaksu/maksuttomuus sekä liikuntapaikan sijainti lähellä kotia tai työpaikkaa koettiin tärkeiksi tekijöiksi. Asiakastytyväisyyskyselyn perusteella Toivakan kunnan liikuntapalvelut arvioitiin tyydyttävän ja hyvän välille. Vapaa-aikapalvelut rakentavat kunnan positiivista imagoa. Kuntalaisten liikkumista on pyritty lisäämään eri kohderyhmille sopivilla tavoilla. Liikuntapaikkojen hyvä taso säilytetään, ja kunnan liikuntapaikkojen käyttöaste on ollut korkea.

Vuonna 2019 vapaa-aikatoimen keskeinen tavoite oli saada kolmannen sektorin toimijat tiiviimpään yhteistyöhön liikunta- ja nuorisotoimen kanssa. Yhteistyö järjestöjen kanssa lisää kuntalaisten hyvinvointia ja täydentää palveluita. Kunnan ja yhdistysten yhteistyötä on syvennetty entisestään ja vapaa-aikapalvelut tukevat hyvin kolmannen sektorin toimintaa tiedotusavulla, neuvonnalla ja resursseilla. Yhteistyössä tekeminen on resurssi ja eri sidosryhmät ovat voimavara.

Toivakan 4H yhdistyksen kanssa kunnalla on ollut jo vuosia käytössä yhteistoimintasopimus, 4H on tehnyt laaja-alaista lapsi- ja nuorisotyötä Toivakassa jo 50 vuotta. Mannerheimin lastensuojeluliiton Toivakan yhdistys tarjoaa lapsiperheitä tukevaa toimintaa ja yhdistyksen tavoitteena on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia Toivakassa. Paikallinen urheiluseura Toivakan Rivakka tarjoaa liikunnallisia elämyksiä kaikenikäisille. Seurakunnat tarjoavat lapsille, nuorille ja perheille toimintaa ja tapahtumia mm. perhekerhoja, olohuone-toimintaa, nuorteniltoja, retkiä, leirejä. Toivakan eläkeikäisille toimintaa järjestää Eläkeliiton Toivakan yhdistys yhdessä vapaa-aikatoimen kanssa mm. vesijumpat ja kuntosaliohjaukset. Muita järjestötoimijoita Toivakassa ovat kyläseurat, Martat, Toivakan autourheilukerho, metsästysseurat ja Lions Club Toivakka. Yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen lisäämiseksi sekä osallisuuden edistämiseksi kunnassa on pyritty kehittämään erilaisia osallistumisen tapoja ja kanavia sekä pitämällä mm. järjestöjeniltoja. Koko kunnan yhteinen, vuosittain järjestettävä hyvinvointiviikko on kasvattanut suosiotaan.

Koronapandemian vaikutukset keväästä 2020 alkaen näkyivät vapaa-aikatoimessa haitaten merkittävästi mm. kuntalaisten mahdollisuuksia harrastaa liikuntaa sisätiloissa, osallistua nuorisotalotoimintaan tai aamu- ja iltapäiväkerhoon. Kesätyöntekijöitä palkattiin 2020 poikkeuksellisen vähän muihin vuosiin verrattuna. Osa toiminnoista oli pois käytöstä kokonaan tai avoinna supistetusti. Isommat tapahtumat peruttiin tai toteutettiin etänä.

Vuonna 2018 sivistystoimen yhdeksi painopistealueeksi kirjattiin koulun, varhaiskasvatuksen ja kirjaston yhteistyön suunnitelmallinen kehittäminen. Sen tuloksena syntyi kunnan strategiaa tukeva monilukutaitosuunnitelma Lukuliikahdus Toivakan kirjastoon, jota lähdettiin toteuttamaan käytännön varhaiskasvatus- ja koulu-yhteistyössä. Kirjaston henkilökunnan järjestämien tapahtumien lisäksi saatiin vuosina 2019 – 2021 järjestettyä hankerahoituksella kirjastonkäytön opetuksia, kirjailijavierailuita ja kirjavinkkauksia perusopetukseen sekä tilamuutossuunnitelma kirjastolle. Omatoimikirjaston käyttö on vakiintunut ja palveluajat sekä laajat omatoimiajat ovat mahdollistaneet monipuolisen kirjastonkäytön eri elämäntilanteessa oleville kuntalaisille. Digitaitojen opastusten tarpeen kasvaessa kirjasto on tarjonnut tiloja seutuopiston järjestämille digiklinikoille.

Koronapandemian vaikutukset keväästä 2020 alkaen näkyivät kirjastossa haitaten merkittävästi kuntalaisten mahdollisuuksia käyttää kirjaston tiloja ja asiakastyöasemia. Kirjastotilat olivat asiakkailta suljettuina 18.3. – 31.5. Varausten nouto oli mahdollista 11.5. alkaen. Sulkuaikaa saatiin kuitenkin hyödynnettyä kirjaston remonttiin, jossa lasten- ja nuortenosastoa uudistettiin ja lehtilukusalin paikkaa muutettiin. Tapahtumat jäivät tauolle tai järjestettiin etänä.

Vuonna 2017 järjestettiin runsaasti kulttuuritapahtumia yhteistyössä kunnan eri toimijoiden kanssa Suomen 100-vuotisjuhlavuoden merkeissä. Yhteistyössä on vuosittain järjestetty itsenäisyysjuhla sekä naistenpäivän tapahtuma. Korona-aikana tapahtumia on järjestetty osittain etänä. Kulttuuriaittatoiminta on ollut vuosittaista ja se on tavoittanut laajasti eri ikäluokkia varhaiskasvatusikäisistä yläkoululaisiin.

3. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

2021-2025 painopisteet

- Osallisuuden ja turvallisuuden edistäminen
- Lasten, nuorten ja lapsiperheiden omaehtoinen terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen
- Aikuisten ja työikäisten omaehtoinen terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen
- Ikäihmisten terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvointitietoa tulee tuottaa myös paikallisesti (kysely-, haastattelu-, kuntalaisfoorumeissa ja terveystutkimusten avulla), sillä vain pieni osa tarvittavista tiedoista saadaan riittävän yksityiskohtaisina valtakunnallisista rekistereistä. Valtakunnallisten ja paikallisten hyvinvointimittareiden rinnalle tarvitaan myös ajankohtaista kokemuksellista tietoa hyvinvoinnista. Kuntalaisten osallistamista hyvinvointikertomuksen laatimisprosessissa on syytä hyödyntää aiempaa enemmän.

Huoltosuhteen heikkeneminen, väestön matala koulutustaso, alhainen toimeentulotaso, korkea työttömyys sekä tästä osittain seuraava syrjäytymien ja yksinäisyys ovat haasteellinen osatekijä pohdittaessa väestön hyvinvoinnin edistämistä ja palveluiden saatavuutta.

Perhetyö on koettu tärkeänä matalan kynnyksen toimena perheille. Huolen herätessä perheille voidaan tarjota ja antaa tukea mahdollisimman varhain. Ehkäisevän työn kehittämisessä tämä nähdään tärkeänä palveluna lapsiperheille.

Työttömyydestä voi seurata lyhyellä tai pitkällä aikavälillä terveydentilan heikkeneminen ja ongelmien kasaantuminen.

Etsivä nuorisotyö on tärkeä osallisuuden ja syrjäytymisen ehkäisyn näkökulmasta. Vapaaehtoisuuteen perustuvalla nuorisotyöllä saadaan parhaimmillaan aikaan siirtymiä koulutukseen ja työelämään.

Terveyspalveluiden saatavuus on suurelle työttömäksi jääneiden joukolle haasteellinen. Toivakan moniammatillinen tiimi toimii työ- ja toimintakyvyn arvioinnin näkökulmasta ja työttömien terveystarkastus takaa työttömille terveyden ja hyvinvoinninpalveluihin ohjautumisen mahdollisuuden työterveyden puuttuessa.

Syrjäytymisen ehkäisynä kuntouttava työtoiminta on tuonut kuntalaisille positiivisempaa elämänasennetta ja hyvinvointia. Kuntouttavan työtoiminnan jatkuminen myös ryhmämuotoisena ja sen kehittäminen enemmän työelämän suuntaan esim. projekteilla ym. osallistavilla toimenpiteillä.

Ikäihmisten kohdalla haasteina nähdään palveluiden tarjonnan kattavuus sekä toimintakyvyn ylläpitäminen. Muistisairaiden määrän kasvu tulee olemaan haaste sosiaali-terveydenhuollolle seuraavien vuosien aikana. Ikäihmisten kotona selviytymiseen on panostettu. Hyvinvointikyselyjen toteuttaminen ja hyvinvointiteknologian hyödyntäminen ikäihmisten kohdalla nähdään vahvuutena toimintatapojen kehittämisessä.

Tulevaisuudessa voidaan yhdistää ikääntyvien ohjaus ja työttömien ryhmävalmennuspalvelut ohjatuksi kokonaisuudeksi, joka lisää osallisuutta ja yhdistää eri ikäisiä kuntalaisia mielekkäällä tavalla. Kuntouttavan työtoiminnan ryhmävalmennuksen sekä työttömien työ- ja toimintakyvyn arvioinnin moniammatillisen tiimin hyvän yhteistyön ylläpitäminen ja kehittäminen. Työllisyyden palveluiden kehittäminen kunnassa yhteiskunnan muutosten mukana. Työllisyyden hoito kunnassa tulisi olla poikkihallinnollinen, eri hallintokuntien yhteinen asia.

Monipuoliset liikunta-, kulttuuri- ja harrastusmahdollisuudet luovat hyvän pohjan kunnassa tehtävälle hyvinvoinnin edistämistyölle.

Vaikutusten ennakoarvioinnin (EVA) avulla saadaan esille tulevan päätösesityksen vaikutukset mm. kuntalaisten elämään, henkilöstöön, ympäristöön ja talouteen. Sen avulla voidaan myös käsitellä ennakkoon eri päätösesitysvaihtoehtoja ja vertailla niitä. Vaikutusten ennakoarviointi jäsentää ja selventää kuntien päätöksentekoprosesseja ja sopii kaikkeen kunnalliseen päätöksentekoon. Laadukkaat päätökset edellyttävät kuitenkin arviota siitä, kuinka nämä erilaiset päätösvaihtoehdot vaikuttavat kuntaan ja kuntalaisten elämään.

